

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS AZARTINIŲ LOŠIMŲ ĮSTATYMO NR. IX-325 10, 10¹
IR 20¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

Visuotinai pripažįstama, kad azartiniai lošimai tam tikrai dalyvaujančių grupei daro neigiamą poveikį, pasireiškianti negebėjimu valdyti savo dalyvavimo lošimuose elgesį, taip pat ir liguisto potraukio azartiniams lošimams susiformavimu. Tokio elgesio pasekmės minėtiems asmenims, jų šeimos nariams, visuomenei yra neigiamos psichinės ir fizinės sveikatos, socialine ir finansine prasme.

Lošimų priežiūros tarnybos prie Finansų ministerijos teikiama informacija (pvz. 2023-10-19 Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto posėdžio metu, 2022-05-25 Seimo Biudžeto ir finansų komiteto posėdžio metu ir daugeliu kitų atvejų), paremta įvairių šalių moksliniais tyrimais, nurodo, jog jaunesniame individų amžiuje (15-20m.) vyksta intensyvūs raidos procesai, kurių metu formuojasi asmens emocijų kontrolė, ugdomi valios mechanizmai, kas turi reikšmingą įtaką vėlesniame amžiuje besiformuojantiems įpročiams. Yra žinoma, kad pradėjus lošti ankstyvame amžiuje, nepriklausomai nuo lošimų rūšies, tai siejasi su didesne lošimų priklausomybės susiformavimo rizika individo ateityje. Lošimų priežiūros specialistų nuomone, kuo vėlesniame amžiuje žmogus pradeda lošti, tuo didesnė tikimybė, kad jis netaps probleminiu lošėju. Lošimų priežiūros tarnybos pateiktais duomenimis, iš visų Apsiribojusių galimybę lošti asmenų registre registruotų asmenų, net 7 proc. sudaro 18-20 amžiaus grupėje esantys asmenys.

Nuo 2023 metų sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos loterijų įstatymo pataisa, padidinusi loterijos žaidėjų amžių nuo 16 metų iki 18 metų. Atitinkamas pokytis turėtų būti padarytas ir su azartinių lošimų dalyvių amžiaus cenzu. Teisės aktai turėtų nustatyti logišką, koreliaciją tarp žaidimų azartiškumo ir jų prieinamumo paremtą taisyklių sistemą, kad labiau azartiški, įtraukiantys ir dėl to žalą darantys žaidimai turėtų būti mažiau prieinami. Objektiviūs statistiniai duomenys ir moksliniai tyrimai rodo, kad loterijos turi mažiau azartiškumo, nei lažybos, lošimai automatais ar stalo lošimai, todėl jų prieinamumas gali būti mažiau ribojamas. Tačiau jei dabar šalyje galiojanti loterijų dalyvių amžių – 18 metų – laikyti kaip prieinamumo taisyklių konstrukto atspirties tašką, tuomet azartinių lošimų dalyvių minimalaus amžiaus riba turi būti nustatyta aukštesniame lygyje. Tuo pačiu pastebėtina, kad nustatyti didesnę nei 21 metų amžiaus ribą nėra tikslinga, kadangi esant didelei, nesunkiai prieinamai nelegalių lošimų pasiūlai nustačius per didelį legalios paslaugos prieinamumo slenkstį yra didelė rizika, kad gyventojai pirmą kartą išbandys nelegalią lošimų paslaugą ir ilgesnį laiką negalėdami dalyvauti legaliai organizuojamuose lošimuose, taps lojaliais nelegalių lošimų operatorių klientais. Todėl projektu siekiama nustatyti vienodą visų azartinių lošimų dalyvių minimalų amžių – 21 metus.

Siūlomo įstatymo projekto tikslas rasti tvarią ir teisngą pusiausvyrą parenkant amžiaus ribą, nuo kurios dalyvavimas lošimuose nedarytų per didelio neigiamo poveikio dėl tinkamos paslaugos naudotojo brandos, savikontrolės ir atsparumo azartui, kartu nesudarant palankių sąlygų nelegalios paslaugos teikėjams pritraukti jauno amžiaus klientus dėl legalios paslaugos neprieinamumo.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Įstatymo projekto rengėjai – Lietuvos Respublikos Seimo narys Justas Džiugelis.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai.

Šiuo metu galiojantis Lietuvos Respublikos azartinių lošimų įstatymas nustato dvi amžiaus ribas, leidžiančias dalyvauti azartiniuose lošimuose: 18 metų ir 21 metų amžių. Įstatymo 10 str. 10 d. nustatoma, kad draudžiama į lošimo automatų ir bingo salonus, lažybų ir totalizatorių punktus įleisti jaunesnius kaip 18 metų asmenis, taip pat asmenis, nepateikusius asmens tapatybę patvirtinančio dokumento, ir leisti jaunesniems kaip 18 metų asmenims dalyvauti nuotoliniuose lošimuose. Lošimus, organizuojamus lošimo namuose (kazino), įskaitant šiuos lošimus, organizuojamus ir nuotoliniu būdu, gali lošti asmenys, kuriems yra sukakę 21 metai. Draudžiama jaunesnius kaip 21 metų asmenis įleisti į lošimo namus (kazino). Įstatymo 20¹ str. 2 d. nustatyta, jog nuotolinių lošimų organizatoriai privalo užtikrinti, kad nuotoliniuose lošimuose negalėtų dalyvauti nepilnamečiai.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Projektu siekiama nustatyti vienodą visų azartinių lošimų dalyvių minimalų amžių – 21 metus. Galimybės lošti pavėlinimas trimis metais užtikrins pradedančių lošėjų geresnę asmens emocijų kontrolę, stiprenę valią, geresnį azartinių lošimų keliamos rizikos suvokimą bei platesnį išbandytų interesų ir pramogų spektrą, kas turės teigiamą įtaką apsaugant nuo galimų neigiamų dalyvavimo azartiniuose lošimuose pasekmių atsiradimo – didesnių finansinių praradimų ar probleminio lošimo atsiradimo.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Neigiamų priimto įstatymo pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Priimtas įstatymo projektas turės neutralų poveikį kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Priimtas įstatymo projektas trumpalaikėje perspektyvoje turės nežymų neigiamą poveikį lošimų organizatoriams, organizuojantiems lažybas ir lošimus B kategorijos lošimų automatais, kadangi šių rūšių lošimų lošėjų minimalus amžiaus cenzas padidės nuo 18 iki 21 metų, todėl iš dalies sumažės lošimų klientų skaičius. Papildomų prisitaikymo kaštų verslui nereikės patirti, kadangi jau dabar yra tikrinamas visų įeinančių į lošimų organizavimo vietas amžius, taip pat kontroliuojamas nuotolinių lošimų lošėjų amžius. Kontroluojamo amžiaus reikšmės pakeitimas iš 18 metų į 21 metus nereikalaus papildomų investicijų ar prisitaikymo kaštų.

Tačiau ilgalaikėje perspektyvoje lošimų verslas patirs teigiamą poveikį, kadangi dėl vyresnio amžiaus, nuo kurio galima pradėti lošti, lošimų dalyviai bus atsparesni neigiamam lošimų poveikiui (socialinei ir finansinei žalai). Tai teigiamai atsilieps probleminių lošėjų skaičiaus rodikliui, atitinkamai visuomenės ir politikų požiūriui į lošimų verslą. Atitinkamai toks pakeitimas gali padėti

pamatą būsimam griežčiausių azartinių lošimų reglamentavimo nuostatų peržūrėjimui dėl jų aktualumo.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Įstatymo projekto nereikės papildomai inkorporuoti į teisinę sistemą.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Projektas parengtas laikantis nustatytų reikalavimų.

11. Ar Įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projekte reglamentuojami klausimai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją ir ES teisės nuostatas.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų parengti, šių aktų metmenys.

Įstatymo projekto įgyvendinimui įgyvendinamųjų teisės aktų nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Įstatymo projekto įgyvendinimui papildomų valstybės lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Nėra.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Reikšminiai įstatymo projekto žodžiai „azartiniai lošimai“, „lošimų dalyvių amžius“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Teikia Seimo nariai:

...
...
...